

บทบาทสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560

The role of senators according to the 2017 Constitution

อัญธิษฐา อักษรศรี¹

Auntittha Aksornsri

Received: December 16, 2019

Revised: March 13, 2020

Accepted: March 13, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 พบว่า รัฐธรรมนูญกำหนดให้วุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญวุฒิสภาในฐานะองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและในฐานะสภาที่สองมีหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ พิจารณากลับกรองร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปอย่างรอบคอบและถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมฯ ซึ่งเมื่อร่างพระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้วกฎหมายเหล่านั้นจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญให้ฝ่ายบริหารและองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้องได้ใช้บริหารและปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามหลักนิติธรรม วุฒิสภาเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐทางนิติบัญญัติจึงจำเป็นต้องมีที่มาจากความชอบธรรมตามหลักประชาธิปไตย แต่เดิมมาในรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับบัญญัติถึงที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไว้คล้าย ๆ กันว่ามาจากการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้แก่การปกครองบ้านเมืองปกติแล้ววุฒิสภามีอำนาจเพียงคอยกลับกรองกฎหมายให้เกิดความรอบคอบ รัดกุม ให้กฎหมายมีผลบังคับใช้เพื่อความผาสุกของประชาชนและความมั่นคงของบ้านเมือง รัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และสมาชิกวุฒิสภามีเอกสิทธิ์ ความคุ้มกัน รวมทั้งหลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ

¹ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตสิรินธรราชวิทยาลัย; Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn College Campus

Corresponding author, e-mail: auntittha@hotmail.com, Tel. 085-0471225

คำสำคัญ: บทบาท, สมาชิกวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญ

Abstract

The objectives of this Academic Article was the role of senators according to the 2017 Constitution. The study indicated that; the Constitution gives the Senate and the Senate has the authority to determine the constitutionality of the Senate as an organization and as the Legislative Council that is responsible for monitoring feedback and expedite reforms. Scrutinize the bill that passed the House of Representatives to carefully and accurately meet the spirit of the constitution and bylaws of the meeting. When the draft law is already in effect. These laws are an important tool for the management and organization of state power that is used to manage and govern the country efficiently and effectively, according to the rule of law. The Senate is a constitutional sovereignty of the state, the legislature must have the democratic principles of righteousness. Originally, in nearly every edition of the Constitution stipulates that the members of the Senate are similar. As well as the appointment of qualified persons with knowledge. Proficiency in academic affairs, which would also benefit the parents house usually just take the Senate has the power to scrutinize legislation carefully tightened the law in force for the welfare of the people and the stability of the country. The Constitution gives the Senate as a representative of the people of Thailand as well as MPs, not the obligation of the mandate assigned. Or any domination and must perform their duties with integrity. The interests of the people of Thailand. Without any conflict of interest. Immunities and privileges, including the senator has secured its independence in the performance aspects.

Keywords: Role, Senator, Constitution

บทนำ

วุฒิสภาเพิ่งจะถูกบัญญัติขึ้นมาหลังจากได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 แต่ก่อนหน้านั้น วุฒิสภา จะถูกเรียกว่า พลตสภา ซึ่งเป็นข้าราชการที่พระมหากษัตริย์แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อให้คำปรึกษา และแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อราชการวุฒิสภา มาถึงจุดเปลี่ยนสำคัญอีกครั้งหนึ่ง นั่นคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ฉบับนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนที่มาของวุฒิสภา จากเดิมที่พระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้งแล้วให้ ประธานองคมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เปลี่ยนให้ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับ

สนองพระบรมราชโองการแทนที่ต้องเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการว่า พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมือง จัดว่าเป็นกลไกสำคัญเพียงหนึ่งในการขับเคลื่อนงานด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน และการถ่วงดุลอำนาจของการเมืองไม่ให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับมากเกินไป การตั้งวุฒิสภาขึ้นมานั้น เรามาคำความเข้าใจแนวคิดกันก่อนว่ามันเกิดมาได้อย่างไร จริงแล้วมีแนวคิดหลายประเด็นในการตั้งวุฒิสภาขึ้นมา แนวคิดแรกเรารับวัฒนธรรมการปกครองมาจากต่างประเทศ ซึ่งต่างประเทศมีวุฒิสภาอยู่แล้วเราเลยหยิบเรื่องนี้มาประกอบด้วย อีกแนวคิดหนึ่งมาจากเหตุผลของนายปรีดี พนมยงค์ กล่าวแล้วสรุปได้ว่าประเทศไทยกำลังเริ่มต้นในการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งแล้วจึงอาจจะมิชอบกำหนด ข้อปฏิบัติที่ยังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจคลาดเคลื่อนอยู่ เลยต้องมีสภาอีกชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่เป็นดั่งพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจการการเมืองให้เดินไปได้วุฒิสภาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่มาจากอำนาจและหน้าที่ไปตามยุคสมัย และบริบทของการเมืองในสมัยนั้น แม้ว่าจะอยู่หลังฉาก แต่วุฒิสภาก็ถือว่าเป็นฟันเฟืองสำคัญของระบบการเมืองไทยอยู่ตลอด

มาตรา 269 ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 250 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่ถวายคำแนะนำ มาตรา 270 นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อวุฒิสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ และที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 107 วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

สมาชิกวุฒิสภาเป็นตัวแทนของประชาชนเหมือนกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็ยังมีข้อที่แตกต่างกันเช่น จำนวน ที่มา การสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับก็ได้กำหนดจำนวนและที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไว้แตกต่างกันบ้างดังเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 200 คน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้วุฒิสภามีจำนวน 150 คน โดยมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นหักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้จำนวนและที่มาของวุฒิสภาไว้สองช่วงเวลา คือ ช่วงที่ 1 ซึ่งเป็นไปตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้วุฒิสภามีจำนวน 250 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ถวายคำแนะนำโดยมาจากการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวน 50 คน และมาจากการคัดเลือกของคณะกรรมการสรรหาสมาชิก

วุฒิสภาจำนวน 194 คน รวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่วนในช่วงที่ 2 คือเมื่อพ้นระยะเวลา 5 ปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งดังกล่าวแล้วให้วุฒิสภามีจำนวน 200 คน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะ (แดนชัย ไชวิเศษ, 2560)

อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภิตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภาไทย ชุดที่ 12 (พ.ศ. 2562) เป็นสภาสูงของรัฐสภาไทย เป็นวุฒิสภาชุดแรกภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 ซึ่งมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหาร วุฒิสภามีสมาชิก 250 คน ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภา 244 คนมาจากการสรรหา สมาชิก 6 คนเป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง บทเฉพาะกาลมาตรา 269 ในรัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกภาพเริ่มนับตั้งแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง คือ 11 พฤษภาคม 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) วุฒิสภาชุดดังกล่าวมีอำนาจเพิ่มเติมตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญให้ร่วมเลือกนายกรัฐมนตรีและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของคณะรัฐมนตรีตลอดจนพิจารณากฎหมายที่เห็นว่าเกี่ยวข้อง ได้มีการประชุมวุฒิสภาสมัยครั้งที่หนึ่งเมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ภายหลังจากรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อเลือกประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาอีก 2 คนซึ่งที่ประชุมมีมติเลือก ศาสตราจารย์ (พิเศษ) พรเพชร วิชิตชลชัย อดีต ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ดำรงตำแหน่ง ประธานวุฒิสภา พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร ดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่ 1 และ นาย ศุภชัย สมเจริญ อดีต ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งรองประธานวุฒิสภาคนที่ 2 โดยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันอังคารที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว วุฒิสภาชุดแรกยังมีหน้าที่และอำนาจเพิ่มเติมตามบทเฉพาะกาลอีก ดังนี้

1. ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
2. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศโดยให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
3. ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีมีได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของแต่ละสภา อาจเข้าชื่อร่วมกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้วินิจฉัยการยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ (แดนชัย ไชวิเศษ, 2560)

คุณธรรมและจริยธรรม

1. ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ พ.ศ. 2553 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 234 มาตรา 279 และมาตรา 304 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และข้อ 190 ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2551 วุฒิสภาจึงตราข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ พ.ศ. 2553 ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ พ.ศ. 2553”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ พ.ศ. 2545

ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“ข้อบังคับ” หมายถึง ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภา และกรรมการ พ.ศ. 2553

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกวุฒิสภา

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการสามัญและกรรมการวิสามัญ ซึ่งวุฒิสภาตั้งขึ้นและหมายความรวมถึงอนุกรรมการที่คณะกรรมการตั้งขึ้นด้วย

“การประชุม” หมายถึง การประชุมวุฒิสภาและการประชุมคณะกรรมการรวมทั้งการประชุมอื่นใดซึ่งเป็นหน้าที่ของสมาชิกและกรรมการ

ข้อ 5 ให้ประธานวุฒิสภารักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1 จริยธรรม ส่วนที่ 1 อุดมคติของสมาชิกและกรรมการ

ข้อ 6 สมาชิกและกรรมการจักต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ทั้งสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ 7 สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ 8 สมาชิกและกรรมการจักต้องมีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรับผิดชอบ ยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสูงสุดเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ 9 สมาชิกจักต้องวางตัวเป็นกลางในทางการเมือง (ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ พ.ศ. 2553, หน้า 74-78)

กระบวนการตราข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2553 เป็นข้อบังคับที่กำหนดให้สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎร โดยเคร่งครัด มีความรับผิดชอบซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือประโยชน์

ประเทศชาติและประชาชน สุจริตเที่ยงธรรม เป็นอิสระ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น อุทิศเวลาให้แก่ การประชุมตรงต่อเวลา และต้องไม่ขาดการประชุมโดยไม่จำเป็น ดังนั้นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะต้องเป็นบุคคลที่ต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและจำเป็นต้องสร้างความไว้วางใจให้ เกิดขึ้นแก่ประชาชน เพื่อมิให้ถูกตรวจสอบในทางสาธารณะในเรื่องส่วนตัวและความประพฤติที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีความ เกี่ยวข้องกับภารกิจที่สำคัญของประเทศในเรื่องเกี่ยวข้องกับการอนุมัติเงินงบประมาณแผ่นดิน การ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหาร การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนการ ปฏิบัติหน้าที่ตราพระราชบัญญัติเพื่อให้ข้าราชการประจำที่มีหน้าที่รับไปปฏิบัติทางการปกครองให้ เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย หากนักการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยมีการฝ่าฝืนจริยธรรม ย่อมส่งผล กระทบต่อสังคมในขอบเขตที่กว้างขวาง

การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานั้น สมาชิกและกรรมการจักต้องปฏิบัติหน้าที่ และแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต เที่ยงธรรม มีความเป็นอิสระ มีจิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มี ความรับผิดชอบและเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ มีสำนึกในบทบาทหน้าที่ ดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีในหมู่คณะเพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของวุฒิสภา สมาชิกและ กรรมการจักต้องเคารพและปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาและมติของที่ประชุมโดย เคร่งครัด ส่วนในการพิจารณา สรรหา ถิ่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่ง ตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น สมาชิกและกรรมการจะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามระบบ คุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย สมาชิกและกรรมการจัก ต้องให้เกิดเกียรติและเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือ เสียดสีบุคคลใดหรือนำเอาเรื่องที่เป็นเท็จมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการประชุม ต้องเคารพใน ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกและกรรมการอื่น รวมทั้งต้องอุทิศเวลาให้แก่การ ประชุม โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ตลอดจนต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่ใช่หรือไม่บิดเบือนข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือวิจารณ์ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายเพื่อให้ ผู้อื่นหรือประชาชนเข้าใจผิด หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่นใด

ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีจริยธรรมต่อประชาชน สมาชิกและกรรมการจักต้อง ประพฤติ และปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาและเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่ประชาชนในการ ปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องพิจารณารับเรื่องร้องทุกข์ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ ประชาชน ตลอดจนพึงให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยเสมอภาค เท่าเทียม เป็น ธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ สมาชิกและกรรมการพึงเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งการรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและการรักษา ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีของวุฒิสภา ข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและ กรรมการทั้งของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาดังกล่าวข้างต้น ตามรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ นั้น เมื่อนำมาประกาศใช้แล้ว ถือเป็นส่วนหนึ่ง ของข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา ซึ่ง

หมายความว่าสมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิก ก็ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาด้วย

2. การควบคุมให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม

ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของแต่ละสภา กำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรม เพื่อเป็นผู้ควบคุมการบังคับใช้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าสมาชิกหรือกรรมการกระทำความผิด การพิจารณา สอบสวน วินิจฉัยคำร้องเรียนและลงโทษ วางหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบในการพิจารณาและสอบสวน

3. วิธีพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรม

วิธีพิจารณาของคณะกรรมการอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐาน เรื่องการพิจารณาโดยเปิดเผย การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐานและความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัย การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านกรรมการ องค์ประชุมของคณะกรรมการต้อง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วยเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย ความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้กรรมการทำคำวินิจฉัยส่วนตนเป็น ลายลักษณ์อักษรไว้ด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีความพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้ และที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้อใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจที่จะพิจารณาลงโทษสมาชิกหรือกรรมการผู้นั้น ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเป็นความผิดไม่ร้ายแรงให้ลงโทษโดยการตักเตือน ดำเนินให้ขอโทษต่อที่ประชุมตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือประณามให้เป็นที่ประจักษ์ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเป็นความผิดร้ายแรง ให้ลงโทษโดยการเสนอถอดถอนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

4. มาตรฐานทางจริยธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 279 ได้กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และมาตรา 280 กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม วิธีพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินตรวจสอบรายงาน ถ้าเห็นว่าไม่ฝ่าฝืนก็เป็นอันยุติ ถ้าหากเห็นว่าฝ่าฝืนก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมในการบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม และหากเป็นการกระทำผิดร้ายแรงให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ

แล้วรายงานต่อรัฐสภา ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมมีลักษณะร้ายแรงหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการดำเนินการของผู้รับผิดชอบจะไม่เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไต่สวนและเปิดเผยผลการไต่สวนต่อสาธารณะก็ได้

ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เป็นกลไกสำคัญในการควบคุมดูแลความประพฤติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งถือเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะนักการเมือง ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะและมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจที่สำคัญในการบริหารและพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติเงินงบประมาณแผ่นดินต่าง ๆ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ตราพระราชบัญญัติเพื่อให้ฝ่ายประจำที่มีหน้าที่รับผิดชอบรับไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดีทั้งใน 3 ด้าน คือ บริหารงาน บริหารคน บริหารเศรษฐกิจ คือ สามารถบริหารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งต้องเป็นผู้ที่ขอเรียนรู้อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ตลอดเวลา เพื่อรู้จักพัฒนาตนเองให้ก้าวทันโลก ดังนั้น หากนักการเมืองที่อยู่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาใช้อำนาจและหน้าที่โดยมีการฝ่าฝืนจริยธรรม ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้คนภายในประเทศอย่างแน่นอน

แม้ว่าคำว่า “จริยธรรม” จะเป็นนามธรรม และอยู่ภายใต้จิตสำนึกของบุคคลแต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งที่วัดกันได้ยาก จะสามารถรู้หรือสัมผัสได้จากการสังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา แต่ก็มีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาควรมีการตรวจสอบจริยธรรมภายในตัวบุคคลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาอยู่ตลอดเวลา เช่น การตรวจสอบการบันทึกกิจกรรมที่ได้กระทำแต่ละวัน ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงความรับผิดชอบ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะต้องยอมรับความผูกพันและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ถ้าหากเกิดความผิดพลาดก็พร้อมที่จะออกมาแสดงความรับผิดชอบของการกระทำ และรับดำเนินการแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าหากความผิดพลาดก่อให้เกิดความเสียหาย นักการเมืองต้องพร้อมที่จะพิจารณาตน และหลีกเลี่ยงให้ผู้อื่นที่มีความพร้อมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาเข้ามาดำรงแทนตนเองโดยกระบวนการตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

การวิเคราะห์การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้กับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกวุฒิสภา

การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 (ที.ปา.(ไทย) 11/331/264; 439/312) ไปใช้กับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกวุฒิสภา คือ ความเป็นคนดีที่สมบูรณ์ เป็นธรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าคน หรือ ผู้นำที่จะต้องเป็นผู้รู้จักเหตุผล รู้จักตัวเอง และผู้อื่น รู้จักกาลเทศะโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรู้จักนัยยะความต้องการ ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะได้เลือกใช้คนให้ถูกกับงานหรือใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

1. อัมมัญญาตา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักเหตุในเชิงที่ว่า คือ การรู้จัก และเข้าใจในหลักการ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต โดยรู้จักว่าตนจะต้องปฏิบัติให้ สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่มีอยู่อย่างไร สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำภายใต้เหตุ และผลอันถูกต้อง การรู้จัก เหตุในเชิงที่ว่า ผู้นำต้องรู้จัก วิเคราะห์ในบทบาทหน้าที่ที่ตนมี พึงทำการใด พึงรับผิดชอบอย่างไร เพื่อให้ กิจการงานบรรลุถึงผลสำเร็จตัวอย่างการรู้จักเหตุ ตัวอย่างการรู้จักเหตุ 1) รู้จักว่าสิ่งที่ต้องทำมีวิธีการหรือ กระบวนการอย่างไร 2) รู้จักว่าเรื่องนั้น ๆ มีที่มาที่ไปอย่างไร 3) รู้จักว่าสิ่งนั้น ๆ มีความสัมพันธ์หรือ เกี่ยวข้องกันอย่างไร 4) รู้จักว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำมีสาเหตุมาจากอะไร ดังนั้นผู้ที่รู้จักวิเคราะห์หา เหตุของสถานการณ์ และมีความรับผิดชอบในขณะปฏิบัติงาน เป็นการวางแผนการดำเนินงาน ย่อมทำให้ การทำหน้าที่บรรลุผลสำเร็จ

2. อัถถัญญาตา (การรู้จักผล) คือ การเป็นผู้รู้จักผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำ สามารถรู้ถึงความมุ่งหมายของธรรมแต่ละอย่างได้ชัดเจน เช่น รู้ว่าประพฤติตามธรรมข้อนี้จะได้รับผล อย่างไร และรู้จักที่จะแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง และผู้อื่น เพราะเห็นด้วยปัญญาว่าเกิดผลดีจากการ ปฏิบัติ การรู้จักผลในเชิงที่ว่า ผู้นำต้องยึดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ สามารถวิเคราะห์ผลที่จะได้รับการ การดำเนินงานต่าง ๆ อย่างถูกต้อง รู้จักและเข้าใจวัตถุประสงค์ของเป้าหมายของหลักสูตร ตัวอย่างการ รู้จักผล 1) รู้จักว่าเมื่อทำสิ่งนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสีย 2) รู้จักว่าเมื่อทำสิ่งนั้นจะเกิดผลดีแก่ใคร ผลเสีย แก่ใคร 3) รู้จักว่าเมื่อทำสิ่งนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสียมากน้อยเพียงใด 4) รู้จักว่าจะทำสิ่งใดจะต้องมี เป้าหมาย ดังนั้นผู้ที่รู้จักพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเสียก่อนจะลงมือปฏิบัติ ย่อมเข้าใจถึงผล ทั้งหลายที่มีมาแต่เหตุ การกระทำที่รู้จักความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการในการปฏิบัติงาน รู้จัก และเข้าใจวัตถุประสงค์ของเป้าหมายในกิจการนั้น ย่อมสามารถวิเคราะห์ผลที่จะได้รับการ ดำเนินงานต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

3. อัถตัญญาตา (การรู้จักตน) คือ ความรู้จักประมาณตนในเรื่องต่าง ๆ ทั้งฐานะทาง การเงิน และความเป็นอยู่ ฐานะหรือตำแหน่งในหน้าที่การงาน รวมไปถึงรู้จักสภาพความคิด และ จิตใจของตน เมื่อรู้ว่าตนมีกำลัง มีความคิดอย่างไร มีอุปนิสัยอย่างไร เมื่อนั้น ย่อมที่จะสามารถ วางตัวหรือปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมในสังคม การรู้จักตนเองในเชิงที่ว่า คือ ผู้นำต้อง วิเคราะห์ตนเองได้ว่า โดยฐานะ ภาวะกำลัง ความรู้ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรมมีเท่าใด เพื่อจะได้พัฒนาตนแก้ไขปรับปรุงตน เป็นการเตรียมตัวให้สอดคล้องกับงานที่จะต้องปฏิบัติ ตัวอย่าง การรู้จักตน 1) รู้จักว่าตนมีความสามารถอย่างไร เก่งด้านใด ไม่เก่งด้านใด 2) รู้จักว่าตนมีนิสัย อย่างไร 3) รู้จักว่าตนชอบหรือไม่ชอบอะไร 4) จักว่าตนมีตำแหน่งหน้าที่ในการงานอย่างไร ดังนั้นผู้ที่ รู้จักตนเองจะสามารถวิเคราะห์ตนเองได้อย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริงแล้วประพฤติปฏิบัติให้ เหมาะสม รู้จักแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์อันจะเกิดผลดีต่องานในหน้าที่

4. มัตตัญญาตา (การรู้จักประมาณ) คือ การเป็นคนรู้จักความพอดี หรือ ความพอเพียงใน ทุก ๆ ด้าน ทั้งความพอดีในตน ความพอเพียงในชีวิต รู้จักความพอดีในการพูด พอดีในการทำงาน พอดีในการหาทรัพย์ และพอดีในการจ่ายทรัพย์ ด้วยการรู้จักประมาณกำลังตนเอง การรู้จัก ประมาณในเชิงที่ว่า คือ ผู้นำต้องรู้จักความพอเหมาะพอดี ในการพูด รู้จักประมาณในการบริหาร

งบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงาน และประโยชน์อื่นที่จะเกิดแก่ส่วนรวม ตัวอย่างการรู้จักประมาณ 1) รู้จักประมาณตนว่าอยู่ตำแหน่งใดเมื่อเทียบกับผู้อื่นที่ตำแหน่งสูงกว่าที่ควรนอนน้อมให้ความเคารพ 2) รู้จักประมาณกำลังทรัพย์ของตนในการซื้อสิ่งของ 3) รู้จักประมาณกำลังตนเองขณะทำงาน 4) รู้จักประมาณประโยชน์แก่ตนในปริมาณที่พอเหมาะ ดังนั้นผู้ที่รู้จักความพอเหมาะพอดีในการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้กิจการงานเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่วางเอาไว้ ทั้งนี้ พึงใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ใช้ยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

5. กาลัญญตา (การรู้จักเวลา) คือ การเข้าใจในกาลเวลาอันสมควร และระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจอันใด ๆ และพึงใช้กาลเวลานั้นให้เหมาะสม เช่น รู้ว่าเวลาไหนควร เวลาไหนไม่ควรทำ รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร อะไรควรทำก่อน อะไรควรทำหลัง ด้วยการจัดลำดับของงาน และเวลาให้สัมพันธ์กัน รวมถึงรู้จักประมาณเวลาขณะทำอะไร ๆ นั้นให้เหมาะสม การรู้จักเวลาในเชิงที่ว่า คือ การรู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่ต้องใช้ในการวางแผน การเตรียมการ หรือการกิจการนั้น ๆ ตัวอย่างการรู้จักกาลเวลา 1) รู้จักเวลาเข้างาน เวลาเลิกงาน 2) รู้จักงานใดทำก่อน งานใดทำหลัง 3) รู้จักเวลาอ่านหนังสือ เวลาเข้านอน 4) รู้จักเวลาพูด เวลาใดไม่ควรพูด ดังนั้น ผู้ที่เป็นคนรู้คุณค่าของเวลา รู้จักลำดับเวลาความสำคัญของงานที่สัมพันธ์กับเวลา ว่าควรทำหรือควรจะทำก่อน ว่าควรทำอันใดก่อนหลัง เมื่อถึงเวลาทำงานควรทำงานอย่างเต็มที่กำลังความสามารถ

6. ปริสัญญตา (การรู้จักชุมชน) คือ การเป็นผู้รู้จักชุมชน ถิ่นอาศัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ รวมถึงรู้จักว่าชุมชนเหล่านั้นมีความต้องการอะไร มีความเห็นหรือข้อตกลงอย่างไร เมื่อทราบเช่นนั้นแล้ว ย่อมทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข และเกิดความร่วมมือจากชุมชนอย่างแท้จริง การรู้จักชุมชนในเชิงที่ว่า คือ ผู้นำต้องรู้จักถิ่น การปฏิบัติในถิ่นที่เป็นชุมชน ผู้นำควรจะต้องรู้ว่าชุมชนที่ตั้งอยู่นั้นมีระเบียบแบบแผน มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างไร ผู้นำควรเข้าไปสอบถามถึงความต้องการ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าควรที่จะสงเคราะห์อย่างไร ควรบำเพ็ญประโยชน์อย่างไร ตัวอย่างการรู้จักชุมชน 1) รู้จักว่าชุมชนมีกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันอย่างไร 2) รู้จักว่าชุมชนมีขนบธรรมเนียม และประเพณีอย่างไร 3) รู้จักว่าชุมชนมีความขาดแคลนในด้านใด 4) รู้จักว่าชุมชนมีความต้องการอย่างไร ดังนั้นผู้ที่รู้จักปรับตัวให้เข้ากับชุมชน และเข้าใจในสภาพของชุมชนในด้านระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีโดยการปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ

7. บุคคโลปรปริญญตา (การรู้จักบุคคล) คือ การเป็นผู้รู้จักเลือกคบคน ใครควรคบหรือไม่ควรคบ และรู้จักว่าคนแต่ละคนมีอุปนิสัยใจคอที่แตกต่างกัน มีคุณธรรมต่างกัน มีความประพฤติต่างกัน มีหน้าที่การงานต่างกัน ดังนั้น จึงควรรู้จักเลือกคบหาคนที่ควรคบ ทำให้ได้คนดี คนทำงานเก่ง และเหมาะสมกับงาน การรู้จักบุคคลในเชิงที่ว่า คือ ผู้นำต้องรู้จัก และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้นำนั้นจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลหลายฝ่าย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานในรูปคณะกรรมการ ผู้นำจะต้องรู้จัก และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าแต่ละบุคคลมีอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม จึงจะสามารถปฏิบัติต่อบุคคลอื่นสัมพันธ์เกี่ยวข้องจะ

ให้เกียรติยกย่องตามสมควรแห่งสถานภาพ ตัวอย่างการรู้จักคน 1) รู้จักว่าคนนั้นมีนิสัยอย่างไร 2) รู้จักว่าคนนั้นมีประวัติเสื่อมเสียหรือไม่ 3) รู้จักว่าคนนั้นมีความสามารถอย่างไร 4) รู้จักว่าคนนั้นไม่เก่งในด้านใด ดังนั้นผู้ที่รู้จักบุคคล และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยรู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา (พระมหาสมควร ศรีสงคราม, 2550)

กล่าวโดยสรุปว่า สัปบุริสธรรม 7 ประการ นอกจากจะทำให้ผู้นำหรือผู้ปฏิบัติงานสามารถบริหารงานได้ดีแล้ว ยังเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้สามารถรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ได้ รวมถึงคุณสมบัติของคนดีที่สมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนฉลาด และเหมาะสมอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

บทสรุป

1. สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 นั้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยความสุจริต เทียงธรรม ความเป็นอิสระ มีจิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบและเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ

2. สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 สามารถพัฒนาบ้านเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้ หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา 1.กลั่นกรองกฎหมาย ที่ผ่านการพิจารณาของ ส.ส. 2. ตรวจสอบและควบคุม การบริหารราชการแผ่นดิน 3.ให้ความเห็นชอบบุคคล ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

3. สมาชิกวุฒิสภาเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อนงานด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน และการถ่วงดุลอำนาจของการเมืองไม่ให้มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับมากเกินไป

เอกสารอ้างอิง

แดนชัย ไชวพิเศษ. (2560). *สมาชิกวุฒิสภา 250 คนมาอย่างไรและทำอะไร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.library2.parliament.go.th/ebook/content-issue>

ประกาศ แต่งตั้งประธานและรองประธานวุฒิสภา. (2562, 31 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 140 ง, หน้า 2.

ประกาศ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา. (2562, 16 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 121 ง, หน้า 1-9.

พระมหาสมควร ศรีสงคราม. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปบุริสธรรมและพละธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (6 เมษายน 2560), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40ก.

